ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES PROGRAMMABEGROTING 2026

Geachte raads- en commissieleden,

Hieronder treft u de antwoorden aan op de vragen zoals deze door de diverse fracties zijn gesteld met betrekking tot de Programmabegroting 2026.

1 Algemeen (1-7)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
1	6	Hoe verhoudt de inzet van de VBR zich tot de structurele lasten na 2027? Is hiermee sprake van incidentele dekking voor structurele uitgaven? Hoe groot is deze reserve na 2027 nog?	VVD/1	De inzet van de VBR beperkt zich tot 2026 en is niet gelabeld voor specifieke kosten maar voor het totale begrotingssaldo. Uit onderdeel 2.3 Begrotingsevenwicht is op te maken dat 2027 een structureel overschot heeft van € 212k. De geraamde omvang van de VBR voor de jaren 2026 t/m 2029 bedraagt ongeveer € 4,5 miljoen. Zie ook onderdeel 2.13 'Stand en verloop reserves'.
2	6	Welke structurele maatregelen heeft het college voorbereid om de tekorten vanaf 2027 op te vangen? Welke concrete bezuinigingsvoorstellen liggen hiervoor klaar? Of zinspeelt het college op verdere jaarlijkse meevallers?	VVD/2	Geen. Gelet op de minimale tekorten die voorzien worden in 2028 en 2029 en de wetenschap dat de voorziene bijdrage uit het gemeentefonds nog meermaals zal wijzigen, achten wij het niet verstandig om op dit moment concrete bezuinigingsopties uit te werken. Dat kost capaciteit die beter elders ingezet kan worden en kan onnodige onrust in de samenleving veroorzaken. Uiteraard houden wij wel de vinger aan de pols.
3	6	Wordt in de begroting uitgegaan loon- en prijsindexatie boven de geraamde inflatie en wat betekent dat voor de toekomstige lastenontwikkeling?	VVD/3	Wij indexeren lasten niet automatisch en hanteren meerjarig in beginsel de 0-lijn. In het begrotingsjaar passen we alleen waar nodig bij (reëel ramen). Indexatie boven de inflatie wordt niet als uitgangspunt gehanteerd. Dekking voor hogere lasten komt uit de inflatiecorrectie van de lokale heffingen (2,53%) en uit de loon- en prijscompensatie in de algemene uitkering.
4	6	Welke concrete lobby- of samenwerkingsacties lopen richting provincie of rijk om de daling van het gemeentefonds vanaf 2028 te beperken?	VVD/4	Gemeenten zijn via de VNG verenigd in de landelijke lobby richting het Rijk om een reële structurele bijdrage te ontvangen voor de uitvoering van gemeentelijke taken. Daarnaast sluiten wij aan bij de belangenbehartiging vanuit de K80-gemeenten en via provinciale trajecten om de financiële effecten vanaf 2028 onder de aandacht te brengen. Individuele acties vanuit onze gemeente richting de rijksoverheid achten wij niet zinvol.

2 Beleidsbegroting (8 - 61)

Programma Sociale leefomgeving

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
5	10	De kernboodschap is: Samenredzaamheid versterken. Hoe voorkomt het college dat dit leidt tot meer gemeentelijke bemoeienis en minder eigen verantwoordelijkheid van inwoners?	VVD/1	Met samenredzaamheid wordt bedoeld het vermogen van inwoners om samen 'zelfredzaam' te zijn en dus juist zo min mogelijk afhankelijk te zijn van gemeentelijke ondersteuning. Wij kunnen als gemeente bijdragen aan het vergroten van deze samenredzaamheid door bijvoorbeeld ontmoeting en uitwisseling van hulpvragen tussen inwoners te stimuleren en inwoners te informeren over het bestaande hulp- en ondersteuningsaanbod. Dit betreft een bestaand uitgangspunt en doen we altijd al. We nemen daarmee de verantwoordelijkheid niet over, maar stellen inwoners in staat om deze eigen verantwoordelijkheid samen in te vullen.
6	10	Op welke manier wordt voorkomen dat de uitbreiding van digitale dienstverlening leidt tot hogere structurele ICT-lasten? Dit terwijl er wel sprake is van formatieuitbreiding bij burgerzaken. Waarom kiest het college voor uitbreiding van personeel bij burgerzaken in plaats van verdere digitalisering of samenwerking met buurgemeenten?	VVD/2	Uitbreiding van digitale dienstverlening zal soms leiden tot hogere structurele ICT-lasten. Bij elke keuze voor uitbreiding wordt afgewogen wat het inwoners oplevert, wat het kost en of het een wettelijke verplichting is. Er is geen sprake van (structurele) formatie-uitbreiding bij Burgerzaken. In 2026 en 2027 worden er naar verwachting ruim 1.700 reisdocumenten aangevraagd t.o.v. 1.100 in 2025. Dat vraagt onvermijdelijk meer mensenwerk. Vanaf 2028 daalt dit aantal weer. Deze piek is landelijk en dus ook niet op te lossen met buurgemeenten.
7	10	Worden de tijdelijke aanstellingen bij burgerzaken na 2027 structureel gemaakt?	VVD/3	Nee.
8	11	De SPUK-gelden voor preventie zijn tijdelijk. Hoe wordt voorkomen dat de gemeente na afloop van de regeling blijft zitten met structurele kosten die niet meer door rijksmiddelen worden gedekt?	VVD/4	Door geen structurele verplichtingen aan te gaan.
9	11	Hoe wordt de effectiviteit van subsidies aan verenigingen en het preventieplan gemeten?	VVD/5	Over de verantwoording van subsidies zijn regels vastgesteld in het subsidieplan. Daarmee pogen we ook de effectiviteit te meten.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
10	11	Verenigingen en organisaties (financieel) ondersteunen: wanneer in 2026 kunnen wij een raadsvoorstel voor een subsidieplan verwachten?	GL/1	De raad stelt periodiek de subsidieverordening vast. Het (jaarlijkse) subsidieplan is hiervan een uitvloeisel en is een bevoegdheid van het college.
11	12	Wordt binnen het IHP nu al gewerkt aan concrete afspraken over cofinanciering door schoolbesturen en mogelijke regionale bundeling van investeringen?	VVD/6	Nee. Eind 2025 hebben wij een bestuurlijk overleg gepland tussen de schoolbesturen van de stichtingen Lijn 83 primair onderwijs en @voCampus. Uit de nog uit te voeren haalbaarheidsonderzoeken moet blijken welke (on)mogelijkheden er zijn voor cofinanciering en bundeling van investeringen.
12	12	Is er al inzicht in de financiële gevolgen van de nieuwe bibliotheekwet?	VVD/7	Nee. Het Rijk heeft het definitieve wetsvoorstel voor de aanpassingen in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) nog altijd niet bekendgemaakt, waardoor we nog steeds geen duidelijkheid hebben over de inhoudelijke, juridische en financiële kaders en gevolgen voor onze gemeente.

Programma Sociaal Domein

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
13	13-15	Hoe ontwikkelt de gemeentelijke bijdrage aan het sociaal domein zich per onderdeel (Wmo, jeugd, participatie), afgezet tegen de rijksmiddelen?	VVD/1	Als u met rijksmiddelen de algemene uitkering bedoelt, dan kunnen diverse maatstaven van de algemene uitkering theoretisch toegewezen worden aan de taakvelden Wmo, Jeugd en Participatie voor in totaal € 6.345k. De lasten en baten die wij in de Programmabegroting 2026 op deze taakvelden hebben geraamd bedragen in totaliteit € 6.146k. Dit betekent dat we 96% van de middelen die we ontvangen van het rijk middels de algemene uitkering ook daadwerkelijk inzetten voor Wmo, Jeugd en Participatie. Dit percentage geldt ook voor 2024 en is dus stabiel. In de tabel hieronder vindt u de detailinformatie voor de diverse taakvelden. *Bedragen x € 1.000* **Omschrijving** **Lasten** **Baten** **Saldo** **UG** **%** Wmo 2.276 206 2.070 2.357 88% Jeugd 2.240 0 2.240 2.333 96% Participatie 3.625 1.788 1.836 1.745 105% Totaal 8.141 1.994 6.146 6.435 96%
14	13	Welke concrete maatregelen worden genomen om de stijgende kosten van huishoudelijke hulp en begeleiding onder controle te houden?	VVD/2	Uw raad heeft besloten om voor huishoudelijke hulp een wachtlijst te hanteren. Inwoners die zich nieuw aanmelden ontvangen een brief om ze hierover te informeren en te verzoeken huishoudelijke hulp zoveel mogelijk zelf te organiseren wanneer zij dit kunnen. Wij geven geen indicaties meer af voor strijken. Op deze manier streven we ernaar huishoudelijke hulp betaalbaar en beschikbaar te houden voor hen die het echt dringend nodig hebben. Bij begeleiding sturen wij strakker op het stellen van SMART doelen door de aanbieder.
15	13	Hoe wordt de opvang van 109 Oekraïense vluchtelingen gefinancierd zodra de rijksmiddelen aflopen?	VVD/3	Voor zover ons bekend is, is dit niet aan de orde.
16	14	Inburgering; Bij welk bedrijf zijn de taaltrajecten ingekocht en waar vinden deze plaats? Hoeveel inwoners uit onze gemeente maken hier gebruik van?	DGP/1	De taaltrajecten voor de B1- en Zelfredzaamheidsroute zijn in 2022 gegund aan Echt Nederlands, Nederlands de Baas, ROC Nijmegen en Tulp Training. In 2025 zijn deze gegund aan ROC Nijmegen en Nederlands de Baas. Beide contracten lopen nu nog naast elkaar. De meeste leslocaties bevinden zich in Nijmegen, enkele

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				inburgeraars uit onze gemeente volgen de taallessen in Gennep. Sinds 2022 zijn ca. 25 inburgeringsplichtige asielmigranten aan één van deze taalscholen gestart met hun taallessen.
17	14	Inburgering: er wordt gesteld dat ondanks duurdere trajecten de SPUK's toereikend blijven om de kosten te dekken. Waarop is deze aanname gebaseerd?	GL/1	Deze stelling is niet gebaseerd op een aanname, maar op een berekening van de te verwachten uitgaven voor alle verschillende inburgeringsonderdelen per inburgeringsplichtige, afgezet tegen het SPUK-bedrag dat wij in totaal per inburgeraar ontvangen van het Rijk.
18	14	Hoe worden de "maatjesprojecten" voor inburgering bekostigd en vallen deze binnen of buiten de specifieke rijksuitkering?	VVD/4	Maatjesprojecten mogen gefinancierd worden vanuit de SPUK, dus we zullen deze zo veel mogelijk vanuit dit budget bekostigen. Is er eventueel aanvullend budget nodig, dan zullen wij dit halen uit de € 20k die in de begroting reeds meerjarig is gereserveerd voor overige dienstverlening aan Vluchtelingen en statushouders.
19	14	Wat zijn de financiële en personele gevolgen van de "Participatiewet in Balans"?	VVD/5	Wat de financiële en personele gevolgen zijn van de Participatiewet in Balans is nog niet in te schatten. De wet is onlangs pas aangenomen. Implementatie vindt in fases plaats waardoor er op dit moment nog geen volledig inzicht is in de financiële en personele gevolgen.
20	14	Hoeveel extra middelen worden verwacht voor de uitvoering van de "Participatiewet in Balans"?	VVD/6	Hoeveel extra middelen verwacht worden voor de uitvoering van de Participatiewet in Balans is nog niet in te schatten. Zie ook het antwoord op vraag 19.
21	14	Is inzichtelijk hoeveel van de uitgaven binnen het sociaal domein daadwerkelijk bijdraagt aan participatie of arbeidstoeleiding en hoeveel aan inkomensondersteuning?	VVD/7	Ja, dat is inzichtelijk. Arbeidstoeleiding en participatie bedragen ongeveer 10% van de uitgaven in het sociaal domein. Inkomensondersteuning bedraagt ongeveer 24% van de uitgaven in het sociaal domein.
22	14	Wat zijn de risico's bij de vertraagde decentralisatie van Beschermd Wonen?	VVD/8	Hieraan zijn geen risico's verbonden. De centrumgemeente (Nijmegen) blijft tot aan de invoering de middelen ontvangen op basis van het huidige verdeelmodel.
23	14	Zijn er signalen dat nieuwkomers nu niet goed integreren waardoor dit maatjesproject nodig is?	VVD/9	Ja. Het maatjesproject ondersteunt hen bij de lokale integratie.
24	15	Wat is de "ambulantiserings-opdracht"? En wat is de samenhang met de decentralisatie?	PvdA/1	Dit betreft het proces waarbij mensen met psychische aandoeningen vanuit beschermde woonvormen zelfstandig gaan wonen in de maatschappij met ambulante (thuis)begeleiding. De doordecentralisatie verplaatst de verantwoordelijkheid naar alle individuele gemeenten. Ambulantisering richt zich dus op de plek van de zorg, doordecentralisatie op de verdeling van de

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				verantwoordelijkheid voor een bepaalde voorziening.

Programma Fysieke leefomgeving

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
25	16-17	De VVD ziet woningbouw als topprioriteit. Waarom beperkt het college zich in 2026 tot verkenningen in plaats van concrete start bouw?	VVD/1	Woningbouw is topprioriteit voor het college. Voorafgaand aan een concreet bouwplan zal eerst onderzocht moeten worden wat de mogelijkheden of (bijvoorbeeld milieutechnische) belemmeringen zijn voor de locatie en wat het mogelijke programma en inrichting kan zijn. Voordat er een concreet plan ontwikkeld kan worden zal ook de raad en vervolgens de omgeving / inwoners moeten worden meegenomen in het proces. Pas dan kan er sprake zijn van een concreet plan. Uiteraard zien we, als het mogelijk is, dit plan zo spoedig mogelijk vorm krijgen.
26	16	De ambities in de Omgevingsvisie zijn breed. Welke projecten worden daadwerkelijk uitgevoerd binnen de beschikbare middelen? Hoeveel externe uren worden jaarlijks ingezet voor de Omgevingswet-implementatie en hoe worden die gefinancierd?	VVD/3	De Omgevingsvisie omvat geen concrete projecten. Extra uren voor de implementatie van de Omgevingswet worden bekostigd door uit de door uw raad beschikbaar gestelde middelen en uit een extra budget dat de rijksoverheid beschikbaar heeft gesteld middels de septembercirculaire 2025.
27	16	Zijn de verwachte hogere legesopbrengsten (bouw Maastuin) incidenteel of structureel verwerkt in de begroting?	VVD/4	Incidenteel
28	17	Op welke plek staat de Cuijksesteeg m.b.t. veiligheid in het mobiliteitsplan? Op welke manier zo hier aandacht aan kunnen worden besteed, zodat de straat veiliger wordt?	DGP/1	De Cuijksesteeg is niet opgenomen in het Mobiliteitsplan. De toekomstige inrichting van de Cuijksesteeg is onderdeel van de uitwerking van de gebiedsvisie Startsche Veld.
29	17	Wat zijn de meest recente ontwikkelingen m.b.t. het onderzoek van een vrij liggend-fietspad langs de Heumensebaan?	DGP/2	Op dit moment is het onderzoek naar de mogelijkheid van een losliggend fietspad nog in de initiatieffase. Zoals in de raadsmemo nummer 381 (18 juni 2025) hierover is gemeld, is het de bedoeling

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				dat er in 2025 een raadsvoorstel komt over het fietspad.
30	17	De treinbruggen ter hoogte van tankstation Poelen en de oversteek van de Maas; Wat is de onderhoud status van deze bruggen? Wat zijn de kosten en voor wie zijn deze; gemeente, rijk of pro-rail? N.a.v. onderzoek NAVO versterking kunstwerken.	DGP/3	De spoorbrug en het spoorviaduct over de Rijksweg zijn in eigendom en beheer van ProRail. Bij de gemeente is er geen inzicht in het doen van een onderzoek naar de spoorbruggen en de onderhoudstoestand van de bruggen.
31	17	Bij Openbare ruimte: Zijn er voorbeelden van waar de gemeente al klimaatadaptief beleid heeft toegepast of gaat toepassen? Wat ziet het college als mogelijkheden om klimaatadaptiviteit verder uit te breiden?	PvdA/1	Al geruime tijd wordt er invulling gegeven aan klimaatadaptief beleid in de openbare ruimte. Dit vooral in de vorm van het afkoppelen van verhardingen die op de riolering zijn aangesloten, asfalt vervangen door stenen en daar waar mogelijk het vergroenen van de openbare ruimte. Voorbeelden zijn: de centrumstraten in Mook, het plein in Plasmolen en de Stationstraat (omgeving kerk) in Molenhoek. Ook is er in de Frankenstraat in Mook verharding omgevormd naar groen (plantsoen) Bij de aanstaande en toekomstige projecten blijft er aandacht voor klimaatadaptatie, zoals de aanstaande herinrichting van de Kerkstraat in Mook.
32	17	Voor de Spoorzone is door VVD en DGP een motie aangenomen waarin gevraagd werd om te onderzoeken of woningbouw in het zuidelijke stukje van de Spoorzone mogelijk is. Is al onderzocht of woningbouw zo dicht bij Coatinc mogelijk is?	VVD/2	Zie hiervoor het recent toegestuurde raadsvoorstel voor de raadsvergadering van 6 november 2025.
33	18	Wat is de totale structurele last voor deelname aan de ODNML vanaf april 2026, en is die reeds in de begroting verwerkt?	VVD/5	Ja, de hogere kosten voor deelname aan de ODNML zijn reeds verwerkt. Onderstaande begrote bedragen zijn meegenomen in de meerjarenraming: - 2026: € 95k - 2027: € 125k - 2028: € 135k - 2029: € 140k - 2030: € 145k

Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
34	19	Is het college bereid om jaarlijks een economisch dashboard te publiceren (met cijfers over toerisme, werkgelegenheid, leegstand en ondernemersvertrouwen), zodat de raad beter kan sturen?	VVD/3	Nee, dit is geen onderdeel van de door uw raad vastgestelde Economische Agenda.
35	19	Hoe waarborgt het college dat toerisme in balans blijft met leefbaarheid — met name in Plasmolen — en dat investeringen in toeristische infrastructuur ook ten goede komen aan inwoners?	VVD/4	Het college bewaakt de balans tussen toerisme en leefbaarheid door toeristische ontwikkelingen zorgvuldig af te wegen op de effecten voor bewoners, natuur en bereikbaarheid. Investeringen in toeristische infrastructuur, zoals fiets- en wandelpaden en verbeterde openbare ruimte, worden zo ingericht dat ze ook inwoners ten goede komen. Daarbij zetten we in op spreiding van bezoekers en duurzame vormen van recreatie, met blijvende aandacht voor de leefkwaliteit in onder andere Plasmolen. Daarbij gaan wij uit van het door uw raad in 2022 vastgestelde gemeentelijke Participatiebeleid.
36	20	Klimaatadaptatie: wat zijn de resultaten van de nieuwe klimaatstresstest?	GL/1	Deze zijn er nog niet. Deze worden medio 2026 verwacht.
37	20	Hoeveel middelen zijn in 2026 en verder beschikbaar voor uitvoering van het duurzaamheidsbeleid 2025–2027, uitgesplitst naar de thema's elektriciteit, warmte, klimaatadaptatie en biodiversiteit? En welke subsidie/co-financiering is daarbij mogelijk	VVD/1	Vanuit de bestemmingsreserve klimaatbeleid is er een bedrag van ongeveer € 400k beschikbaar voor de gebieden elektriciteit, warmte, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Daarnaast zijn er een aantal subsidies of SPUKS: - CDOKE - SPUK lokale aanpak isolatie (SPUK LAI) - SPUK energiearmoede - Subsidie SMP Provincie Limburg De impulsregeling klimaatadaptatie is eveneens toegekend. Verder is bij sommige projecten een cofinanciering toegepast.
38	20	Wordt binnen de verkenning naar lokale energieopwekking nadrukkelijk gekeken naar de financiële risico's van deelname in publieke	VVD/2	Ja. In de verkenning wordt nadrukkelijk gekeken naar de financiële en juridische risico's van deelname aan publieke energiebedrijven of een energiegemeenschap, waarbij de gemeente een zorgvuldige

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		energiebedrijven?		en terughoudende houding inneemt: publieke middelen worden niet onnodig aan marktactiviteiten blootgesteld en deelname vindt alleen plaats als het publieke en lokale belang aantoonbaar gediend en risico's beheersbaar zijn.
39	21	Biodiversteit: Is er bij het opstellen van een soortenmanagementplan ook een nulmeting van de soortenrijkdom in te passen? (soort werk met werk maken?)	GL/2	Nee, het SMP zelf focust zich op de Omgevingswet soorten (vleermuizen en dergelijke), dus het ligt er aan welke soorten er precies met soortenrijkdom worden bedoeld. De populaties van de Omgevingswet soorten worden in kaart gebracht.
40	21	Bij kopje Biodiversiteit wordt gesproken over soortenmanagementplan .. wat houdt dit in? Wat heeft 'n soortenmanagementplan te maken met woningisolatie?	PvdA/1	Een soortenmanagementplan is een ecologisch plan voor een bepaald gebied met daarin een afbakening van de beschermde gebouw bewonende diersoorten als genoemd in de Omgevingswet. Werkzaamheden aan een woning, zoals woningisolatie, zijn verstorend voor deze soorten en daarom moet hier een plan voor worden gemaakt om diervriendelijk te kunnen isoleren. Het plan geeft weer waar de beschermde dieren leven en welke maatregelen er dus moeten worden getroffen bij werkzaamheden aan een woning om dit conform Omgevingswet te kunnen uitvoeren. Zie ook het antwoord op vraag 39.
41	21	Circulariteit: het beheer van de mileustraat gaat naar de DAR. Hoe werkt dit financieel uit in praktijk? Gaan de opbrengsten van de afvalstromen naar de DAR en kosten van beheer en onderhoud van de milieustraat eveneens naar de DAR?	GL/3	In de praktijk zal dit niet anders gaan dan hoe het nu met Van Kaathoven gaat. In de DVO worden alle kosten en opbrengsten opgenomen en jaarlijks op basis van voorschotten verrekend. Na het jaar volgt een eindafrekening.
42	21	De laatste zin: Welke aanpalende ontwikkelingen doelt het college op?	PvdA/2	De mogelijke gebiedsontwikkeling in het Maasdal op initiatief van Teunesen Zand & Grint.
43	21	Maasheggen: "Aanpalende ontwikkelingen…" wordt hier verwezen naar de plannen van Teunissen Zand & Grint?	GL/4	Ja, de mogelijke gebiedsontwikkeling.

Programma Bestuur en organisatie

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
44	22	Communicatie: het voornemen is om Ter Sprake in 2026 volledig digitaal te laten verschijnen: maken we hieruit op dat ook de pagina met Ter Sprake in het Gemeentenieuws komt te vervallen?	GL/1	Klopt. De tweewekelijkse papieren pagina vervalt. Zie ook vraag 47.
45	22	Welke concrete verbeteringen worden in 2026 gefinancierd om knelpunten in organisatie en ICT op te lossen?	VVD/1	Vernieuwing software voor Wmo/Jeugd en software voor financiële administratie en planning & control. Implementatie van Microsoft 365 als platform voor productiviteit en plaatsonafhankelijk (samen)werken. Kleine uitbreiding in fte's op verschillende plekken om organisatorische kwetsbaarheden weg te nemen, zaken meer zelf te doen in plaats van in te kopen of pieken op te vangen. Voorbeelden zijn publiekszaken, informatisering & automatisering, en openbare orde en veiligheid.
46	22	Hoeveel fte is structureel toegevoegd in 2026-2027 om knelpunten op te lossen?	VVD/2	Door diensten niet meer extern in te kopen maar zelf uit te voeren, stijgt weliswaar de formatie, maar niet het budget. Er is ongeveer 2,3 fte toegevoegd om knelpunten op te lossen. Ongeveer de helft hiervan kon binnen bestaande budgetten worden gefinancierd en betreft dus wel een formatieve uitbreiding, maar geen budgettaire uitbreiding.
47	22	Hoe wordt het principe "digitaal, tenzij" financieel onderbouwd — leidt dit tot structurele besparingen op communicatie- en drukkosten? En wat is de visie van het college op verdere digitalisering ("digitaal, tenzij") in relatie tot privacy, menselijke maat en kwetsbare inwoners?	VVD/3	Het principe *'digitaal, tenzij'* leidt tot structurele besparingen op de communicatiekosten. De gemeente plaatst niet langer wekelijks de rubriek in *Hét Gemeente Nieuws*. Eén pagina kost € 295 excl. btw; over een jaar gaat het om ongeveer € 8k aan vaste advertentiekosten. Dit bedrag wordt voortaan gericht ingezet voor inhoudelijke campagnes in huis-aan-huisblad TOPIC, met aandacht voor één thema dat we belangrijk vinden voor inwoners. De wekelijkse digitale nieuwsbrief vormt de basis van onze communicatie. Deze nieuwsbrief voldoet aan de toegankelijkheidsnormen en is voor iedereen gratis te ontvangen via e-mail of te lezen via de gemeentelijke website. Tegelijkertijd houden we oog voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn of liever iets op papier lezen. Daarom: • blijft op centrale plekken (zoals het gemeentehuis en

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				dorpshuizen) indien gewenst een papieren versie beschikbaar; • zoeken we altijd een passende oplossing voor inwoners die hulp nodig hebben bij het digitaal ontvangen of lezen van informatie; • zorgen we ervoor dat belangrijke informatie over regelingen en voorzieningen altijd ook via andere kanalen te vinden is (telefonisch, via spreekuren of persoonlijk contact). Op die manier combineren we de voordelen van digitalisering met de menselijke maat en de toegankelijkheid die onze inwoners van ons mogen verwachten.
48	22	Wordt de invoering van de participatieverordening gebruikt om inwoners écht invloed te geven, of blijft het een intern proces?	VVD/4	De suggestie dat de Participatieverordening een intern proces is, is onjuist. De Participatieverordening ligt op dit moment ter inzage.
49	22	We gebruiken wat extra ruimte in 2026 en 2027 om knelpunten in de organisatie en de ICT te verbeteren. Wat wordt in deze zin met ‘wat extra ruimte’ bedoeld?	VVD/5	Ongeveer € 250k per jaar in 2026 en 2027.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en Onvoorzien

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
50	25	Hoe verklaart het college de stijging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds met ca. €1 miljoen tussen 2025 en 2026, en wat is het structurele karakter hiervan?	VVD/1	De stijging in 2026 komt grotendeels door loon- en prijsontwikkelingen (structurele ophoging van de uitkering) en een incidentele CDOKE-uitkering (voorheen via SiSa). Het structurele deel werkt door in de basis; de CDOKE betreft eenmalige middelen.
51	25	Welke risico's zijn voorzien bij de rentelasten van de financieringsfunctie, gezien de negatieve rentemarge vanaf 2026?	VVD/2	Een negatief saldo van de financieringsfunctie betekent dat er meer rentelasten (van langlopende leningen) dan rentebaten (van banksaldi) worden voorzien. De risico's zijn beperkt omdat langlopende leningen veelal een vast rentepercentage hebben en de werkelijke rentebaten vaak iets hoger zijn dan de geraamde rentebaten.
52	27	Groot verschil tussen realisatie en begroting Huisvesting/Facilitaire zaken vnl. door hogere uitgaven aan Huisvesting blijkt uit uitwerking op p. 72 bij analyse begroting. Waar is dit aan te wijten?	GL/1	Het verschil komt onder meer door hogere energieprijzen in 2024.

Paragrafen (vanaf pagina 30)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
53	31	Hoe ontwikkelt de totale woonlast (OZB + riool + afval) zich t.o.v. vergelijkbare gemeenten?	VVD/1	Voor een vergelijking met andere gemeenten verwijzen wij u naar de tabel 'Belastingdruk andere gemeenten' op pagina 38 van de Programmabegroting 2026. Dat overzicht toont omliggende gemeenten en niet zozeer 'vergelijkbare' gemeenten (dat vraagt ook om een definitie van 'vergelijkbaar'). De gegevens van COELO zijn openbaar, dus uw raad kan Mook en Middelaar vergelijken met bijna elke gemeente in Nederland, zolang ze meedoen met het jaarlijkse onderzoek van COELO.
54	31	Hoeveel bedraagt de totale overhead in % van de totale lasten, en hoe verhoudt dat zich tot vergelijkbare gemeenten?	VVD/2	20%, zie hiervoor bijlage 1 en dan onderdeel 'Overhead' op pagina's 118 en 119. Tot op heden zijn er geen goede benchmarks te vinden om dit te

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				verhouden tot andere gemeenten, aangezien rekenmethodes erg van elkaar verschillen. Percentages tussen de 20% en 80% worden gevonden in landelijke vergelijkingen, waarbij het gemiddelde meestal ergens in de 30-35% range ligt. Onlangs is er ambtelijk input gegeven voor het DoeMee-onderzoek waar uw rekenkamer mee bezig is. De verwachting is dat hier ook meer bruikbare benchmarks uit zullen komen.
55	31	Wordt in de meerjarenraming rekening gehouden met eventuele lastenstijging door herziening van de cao Gemeenten 2026?	VVD/3	De huidige CAO is verwerkt in de begrotingscijfers, daarin was ook een stijging voorzien per 1 januari 2026.
56	33	Artikel 12 norm: er wordt gesteld dat het huidige ozb-tarief van Mook en Middelaar bijna 19% onder het normtarief ligt. Wat zegt dit?	GL/1	Dit betekent dat bij een artikel 12 situatie de ozb-tarieven eerst met 19% omhoog moeten naar het normtarief, vóórdat er een aanvullende uitkering van het rijk mogelijk is.
57	34	Natuurmonumenten gaat bij het Jachtslot parkeergeld vragen, is dit allemaal ten gunste van hen, of heeft dit ook nog impact voor de Gemeente? Wat staat er in de originele overeenkomst tussen Natuurmonumenten en de Gemeente over toegankelijkheid van de bossen? Is deze overeenkomst in te zien?	DGP/2	Het parkeergeld komt ten gunste van Natuurmonumenten als inkomstenbron en voor het werven van nieuwe leden (die gratis kunnen parkeren). De originele overeenkomst is bij aanvraag in te zien.
58	36	De leges mogen maximaal kostendekkend zijn. Hoe wordt er met eventuele overschotten omgegaan.	DGP/3	Leges zijn vraaggebonden. Overschotten en tekorten komen terecht in het rekeningresultaat. Dit in tegenstelling tot riool- en afvalstoffenheffing (die niet vraaggebonden zijn), daarbij worden de overschotten en tekorten geëgaliseerd.
59	39	Tabel: Bij het risico ‘Overschrijding van kosten binnen het Sociaal Domein’ wordt de kwantificering op 400k gesteld. Waarop is dit gebaseerd en wat zegt dit bedrag?	GL/2	Hiervoor verwijzen wij u naar bijlage 2 Risico's. In dit specifieke geval betreft het een keuze om 5% van de geraamde lasten, afgerond op veelvoud van € 10k in te calculeren als mogelijk risico van overschrijding van de lasten binnen het sociaal domein. Het aanspreken van de Algemene reserve is mede afhankelijk van het uiteindelijke jaarrekeningresultaat.
60	41	Tabel: de Netto schuldqoute is voor W2024, B2025 en B2026 een negatief percentage, maar vanag B2027 wordt een positief percentage vermeld. Hoe is dit te verklaren?	GL/3	Omdat op begrotingsbasis leningen worden geraamd om voorziene investeringen te kunnen betalen (zie onderdeel 2.8 Geprognosticeerde balans op pagina 87 van de Programmabegroting).

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
61	43	In de tabel staat bij Groen Groenbeheerplan renovatieplan periode 2019-2022. Wat is er daarna, dus na 2022 gebeurd met het Groen? Hoe is de stand van zaken?	PvdA/1	Het groenrenovatieplan is nog actueel. Op dit moment worden de 'hofjes' in Molenhoek aangepakt. Verder zijn er nog geen concrete plannen voor de periode erna. Het renoveren van groen zal noodzakelijk blijven.
62	47	Kan er een overzicht komen van de specifieke kosten van het groenonderhoud op sportpark in Middelaar? Dit wordt namelijk wel specifiek genoemd.	PvdA/2	Het onderhoud van het sportpark De Heikant in Middelaar wordt voornamelijk gedaan door de gemeentelijke buitendienst. Daarnaast zijn er jaarlijks kosten van derden (groenbedrijven), deze variëren van 5k tot 10k per jaar.
63	47	Passantenhaven – financiële risico's: er is op dit moment geen budget en geen voorziening voor onderhoud van de haven. Wat is het risico, zowel wat betreft verwachting van schade als financieel?	GL/4	Het risico is tweeledig: het dichtslibben van de haven en het onderhoud aan de voorzieningen van de haven zelf, bijvoorbeeld de damwand. Het is wenselijk om in de komende raadsperiode door uw raad een onderhoudsplan te laten vaststellen.
64	48	Groenonderhoud d.m.v. budgetteren in de exploitatie. Graag een toelichting hoe dit in de praktijk werkt.	GL/5	'Budgetteren in de exploitatie' betekent hier dat de jaarlijkse onderhoudslasten voor groenonderhoud direct als exploitatiekosten worden geraamd in de Programmabegroting 2026 en dus niet loopt via een aanwending uit een voorziening voor groot onderhoud.
65	48	Wat betekend budgetteren in de exploitatie?	PvdA/3	Zie het antwoord op vraag 64.
66	48	Laatste alinea; hier wordt de term 'afslag' gebruikt die op pagina 83 onder 7. te lezen valt als een bezuinigingsmaatregel. Zou het voor de leesbaarheid niet beter zijn hier meteen te spreken van een bezuiniging op de aanwendingen en dus op de kosten?	GL/6	Wellicht is de term 'bezuinigingsmaatregel' niet optimaal gekozen. Uitgangspunt is dat de dotatie aansluit bij het beheerplan. In het verleden is gebleken dat de realisatie vaak iets achterblijft ten opzichte van de plannen. In tijden dat er nadelige begrotingssaldi ontstaan, wordt als dekkingsmiddel soms gekozen om de dotatie iets te verlagen op basis van historische gegevens, waardoor de dotatie feitelijk iets lager kan zijn. Neemt niet weg dat er een onderhoudsplan onder ligt dat de basis vormt (en ook zou moeten vormen) voor het groot onderhoud. Dus als de ruimte er wel is, sluit de dotatie 100% aan met het beheerplan.
67	51	Mogen we uit de 2e alinea concluderen dat er de komende jaren ruimte is voor behoorlijke investeringen?	PvdA/4	Niet op basis van enkel de kasgeldlimiet, want dit beperkt zich tot kortlopend geld. Investeringen worden gefinancierd met lang vermogen (langlopende geldleningen). Daarnaast houden we nog rekening met de restant kredieten uit de voorgaande jaren.
68	52	Worden de investeringen 2026 2027 gefinancierd met vreemd kapitaal (zie blz: 93)? Zo ja waarom wordt daarvoor gekozen, gezien de reservepositie is het wellicht beter om de investeringen (deels)	DGP/1	Dit betreft een verschil tussen uitgaven en lasten. Investeringen betaal je aan een leverancier in euro's (uitgaven). Je hebt dus geld nodig dat je zelf op de bank hebt staan (evt. na

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		met eigen kapitaal te financieren. Kan dat? Is het sowieso niet beter om de wijze van financieren pas aan de orde te stellen op het moment dat dat gaat spelen en niet al met deze begroting een keuze te maken.		ontvangst van een langlopende lening). Op investeringen schrijf je wel af. Dit leidt tot afschrijvingskosten (lasten) en leidt tot een lager begrotings- of rekeningresultaat. Met behulp van een onttrekking uit een bestemmingsreserves creëer je baten, waardoor het begrotings- of rekeningresultaat weer hoger wordt. Het is verplicht om een geprognosticeerde balans op te stellen (die altijd in evenwicht is). Als er sprake is van geraamde investeringen gaat het banksaldo naar beneden en/of moet je geld lenen.
69	53	Vanaf 2027 ontstaat mogelijk een financieringsbehoefte door geplande investeringen. Welke investering worden hier bedoeld?	PvdA/5	Zie onderdeel 2.11 Investeringen.
70	55	Sociaal team WMO/Jeugd werkt in een nieuwe Cloud applicatie; welke applicatie is dit en waar wordt deze gehost?	GL/7	We zijn nog in onderhandeling met een externe partij, de applicatie daarvan wordt gehost op de server van deze externe partij. Met deze partij wordt een dataverwerkingsovereenkomst gesloten. Ons gebruik ervan wordt functioneel beheerd door iRvN.
71	55	Hoe kan het verschil in budget voor de raad verklaard worden?	DGP/2	Het verschil tussen 2026 en de jaren 2027 t/m 2029 betreft een incidenteel budget van € 21k in verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Het verschil tussen 2026 en 2025 betreft hetzelfde plus € 5k hogere vergoeding raadsleden.
72	56	In de tabel m.b.t. verbonden partijen zijn 2 partijen die geen begroting hebben geleverd. Hoe is de bijdrage voor 2026 voor deze partijen berekend? Evt. vervolg vraag: waar is dit bedrag dan op gebaseerd; gegevens van vorig jaar of indexatie?	DGP/4	Voor de Euregio is dit bedrag gebaseerd op 2025. Voor de RUD is dit gebaseerd op de doorontwikkeling van de RUD zoals vermeld in onderdeel 2.7 Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid, waar de bijdrage voor de RUD met € 70k is verhoogd (tot € 95k in 2026).
73	58	Kerkplein Middelaar: er wordt met de corporatie gezocht naar een alternatieve locatie. Betekent dit dat het Kerkplein definitief geen locatie voor woningbouw meer is?	PvdA/6	Vanwege de noodzaak tot sanering is woningbouw op het Kerkplein op dit moment geen realistische optie. Dit wil niet zeggen dat de locatie in de toekomst niet terug in beeld kan komen voor woningbouw.
74	58	Kerkplein geen woningbouw. Fuikstraat is dan op dit moment als enige woningbouwplan voor Middelaar overgebleven. Wat is hier de stand van zaken. Schetstekening en / of tijdsplanning?	PvdA/7	De locatie is op dit moment nog in eigendom van Mooiland. Destion voert gesprekken om de locatie te verwerven. Omdat de locatie nog niet is verworven, is er nog geen sprake van een concreet plan met de bijbehorende tekeningen en/of tijdsplanning.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
75	59	Rijksweg 37; College is in gesprek met woningcorporatie. Kunt u aangeven hoe nu de exacte stand van zaken is. Is er al 'n schets en/of voorlopige planning in de tijd?	PvdA/8	Er is een principeverzoek ingediend met een conceptplan. Het verzoek is in behandeling genomen. Na een positief besluit kan het plan (inclusief een planning) verder uitgewerkt worden.

3 Financiële begroting (62 - 103)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
76	65	Hebben de verhogingen binnen de sociale leefomgeving voor de jaren 2027-2028-2029 betrekking op de inflatiecorrectie? Zo niet, waarop dan wel?	DGP/2	Nee, de stijging betreft kapitaallasten onderwijshuisvesting (vanaf 2028 € 100k), een hogere bijdrage aan de RUD (doorontwikkeling) en een prognose stijging voor leerlingenvervoer.
77	66	B2026-B2025: In 2026 zijn er lager geraamde lasten SiSa-regeling M16: opvang vluchtelingen Oekraine. Waarom is de verwachting dat de lasten lager zijn? Vangen we minder vluchtelingen op?	GL/1	We verwachten dat de jaarlijkse totale kosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden (SPUK SiSa M16) lager zijn dan in 2025. De voornaamste oorzaak is de overgang van de opvanglocatie op een passagiersschip naar de Cuijksesteeg. De kosten voor de opvang op de Cuijksesteeg zijn naar verwachting lager dan de kosten op het passagiersschip.
78	67	Welke van de twee genoemde SiSa-regelingen (SiSa B2 en J55 op regel 6 en 7) worden niet geraamd voor 2026 of wellicht allebei? En waarom komen ze niet in de begroting?	GL/2	Bij de B2 ontvangen wij geen voorschot. De ontvangsten voor deze regeling geschieden achteraf op basis van realisatie. Bij de SiSa-verantwoording in de Jaarstukken worden de werkelijke uitgaven verantwoord. De J55 is reeds volledig ontvangen, waardoor bij de Eindejaarsrapportage 2025 voor deze regeling een overheveling van de resterende ontvangsten wordt voorgesteld aan uw raad. Hierdoor wordt deze nog niet meegenomen bij de Programmabegroting 2026.
79	69	Halverwege de pagina; lager geraamde baten reststromen (vergoedingen zijn gedaald) voor 2026. Is nu al te voorzien dat in 2026 de vergoedingen trendmatig nog verder zijn gedaald? Schaarsheid grondstoffen en betere technieken	GL/3	Het vergoedingssysteem wordt aangepast, dus dit zou kunnen, maar dat is niet met zekerheid te zeggen, aangezien het nieuwe systeem nog in werking moet treden. Voor wat betreft schaarsheid grondstoffen en betere technieken: dit

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		kunnen zorgen voor meer (vraag naar) recycling? Heeft het percentage afkeur van PMD hier ook iets mee te maken?		kan inderdaad leiden tot meer (vraag naar) recycling, maar hierin spelen meerdere factoren mee. Voor wat betreft het percentage afkeur PMD: dit hangt natuurlijk af van de kwaliteit van scheiding, maar met het nieuwe vergoedingsstelsel zouden gemeenten een vergoeding moeten krijgen die niet meer afhankelijk is van afkeur.
80	76	Er wordt 400K toegevoegd aan de reserve van het Lokaal Leefbaarheidsfonds. Wat zijn de criteria om in aanmerking te komen, en wie bepaalt dat?	DGP/3	Dit moet nog nader bepaald/uitgewerkt worden. Besluitvorming omtrent mutaties in bestemmingsreserves zijn voorbehouden aan de gemeenteraad. De doelen en criteria worden geformuleerd in een visie op maatschappelijk vastgoed die met de raad besproken zal worden.
81	77	Laatste alinea: er wordt gesproken over een Leefbaarheidsfonds. Wat is dit voor fonds en waartoe wordt dit ingezet?	GL/4	Het fonds is bedoeld als investeringsbudget waarmee onder andere de te ontwikkelen visie op maatschappelijk vastgoed daadwerkelijk uitgevoerd kan worden. Het gaat hierbij om het verduurzamen, vernieuwen en/of multifunctioneler maken van gemeenschapshuizen en sportvoorzieningen en dergelijke. De exacte doelen worden dus vastgelegd en besproken met de raad in de visie op maatschappelijk vastgoed.
82	81/84	Onder punt 17 Investeringen software: is dit (een) software(licentie) die naast de cloudoplossingen (MS365) van IrvN moet worden aangeschaft en in 4 jaar wordt afgeschreven ?(tabel Investeringen onder Overhead p. 91).	GL/5	Dit betreft vernieuwing van eigen vakapplicaties in het sociaal domein en financiën alsmede implementatiekosten voor een nieuwe manier van werken (Microsoft 365 als platform).
83	83	#11 Waarom zijn de uitgaven onder het WKR hoger dan de beschikbare fiscale vrije ruimte?	DGP/1	De vrije ruimte wordt berekend als een percentage van de loonsom. Onder die vrije ruimte vallen ook de raadsvergoedingen. Met name voor kleine(re) gemeenten (met een relatief kleinere loonsom) pakt dit ongunstig uit: de vrije ruimte wordt hierdoor dan al grotendeels benut, waardoor alle overige uitgaven die fiscaal gezien onder de vrije ruimte moeten worden gebracht boven de grens uitkomen en dus zwaarder worden belast. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan uitgaven gerelateerd aan personeel, maar ook bijvoorbeeld representatiekosten, kosten van lunches en bijeenkomsten en dergelijke.
84	84	Solarcarport Witteweg … wordt er ook gekeken naar andere mogelijke locaties?	PvdA/1	Ja.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
85	86	Tabel: Inzet (structurele) stelpost voor loon- en prijsstijgingen: wij begrijpen het doel van deze stelpost. Maar wanneer is deze ingesteld en waar komen de middelen uit deze stelpost vandaan?	GL/6	De stelpost is ontstaan uit de meicirculaire 2025. We ramen de (baten van de) algemene uitkering volledig; het daarin vervatte component voor loon- en prijscompensatie boeken we separaat als stelpost aan de lastenkant en zetten gericht in zodra loon- en prijsstijgingen zich voordoen.
86	86	Dekkingsplan Er worden stelposten ingezet als dekking voor het begrote tekort. Gaarne uitleg hoe dat werkt.	PvdA/2	Stelposten zijn budgetten (meestal lasten) die als schatting worden opgenomen en nog niet specifiek zijn ingevuld, bijvoorbeeld een budget voor loon- en prijsstijgingen of een algemeen werkbudget. Als concreet duidelijk is wat de daadwerkelijke lasten zijn en waarvoor deze bestemd zijn, dan kan de stelpost worden ingezet.

4 Vaststellingsbesluit / Bijlagen (104- 144)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
87	116	Tabel 5, waarom wordt de leeftijd van 65 jaar gehanteerd? De pensioenleeftijd is nu 67+	DGP/1	De leeftijd 65 jaar volgt de voorgeschreven definitie bij de betreffende beleidsindicator. Als het Rijk de indicator actualiseert (pensioenleeftijd), nemen wij die wijziging over in de programmabegroting.
88	121	De nummering niet klopt en dat risico's met betrekking tot verbonden partijen is niet in lijn met wat bij de afzonderlijke beschrijvingen op blz. 126 en 127 wordt vermeld. Waarom zijn onze overige deelnemingen niet meegenomen in de risico's?	GL/1	De juiste nummering is 5. Verbonden partijen (punt 7 vervalt); dit wordt vermeld op de erratalijst. In de risicolijst is de MGR opgenomen omdat deze geen eigen weerstandsvermogen heeft; andere GR'en hebben dat wel. Deelnemingen zijn als risico opgenomen tot maximaal het ingebrachte aandelenkapitaal.
89	140	Kan in bijlage 5 worden opgenomen wat 'N' en 'V' betekent?	DGP/2	Ja, dat kan. Dit wordt vanaf volgend jaar meegenomen. (N = nadeel en V = voordeel)

Mook, 21 oktober 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,	De burgemeester,
drs. W. Mariman	I.M. van Dijk